

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9 § mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja 17 § mukaisista täydentävistä palveluista Pohjois-Karjalassa
7682/11.00.00/2025

Ympäristöterveydenhuollon jaosto 21.10.2025 § 40

Lisätiedot Ympäristöterveydenhuollon johtaja Marja Tuomainen, p. 013 330 8206 ja vastaavat eläinlääkärit Jonna Kuronen, Anna Malinen ja Pia Hjerppe

Päätösehdotus Ympäristöterveydenhuollon johtaja Tuomainen Marja:

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest). Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut.

Ympäristöterveydenhuollon jaosto päättää suunnitelman mukaisesti eläinlääkintähuoltolain 9 § mukaisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuuden ja 17 § mukaiset täydentävät palvelut Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ympäristöterveydenhuollon eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen sisällytetään 8 § mukaiset palvelut kokonaisuutenaan, koska ne ovat tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Näiden lisäksi palveluvalikoimaan kuuluu näitä täydentävinä palveluina (17 §) tiettyjä leikkauksia ja perustasoa tarkempia diagnostisia tutkimuksia, joita on tarpeen tarjota. Täydentävät palvelut ovat välttämättömiä lakisääteisten tehtävien ympärivuorokautisen järjestämisen turvaamiseksi, eläinlääkärivirkojen veto- ja pitovoiman säilyttämiseksi sekä potilasturvallisuuden ylläpitämiseksi. Eläinlääkintähuollon kokonaisuuteen sisältyvät myös viranomaispalvelut kuten eläinten hyvinvointi- ja eläintautilainsäädännön mukaiset tehtävät sekä ympärivuorokautinen kiireellinen eläinlääkäriapu eli päivystys. Eläinlääkintähuollon palvelut toteutetaan päivystysalueittain.

Täydentäviä palveluita tarjotaan mahdollisuuksien mukaan virka- ja päivystysaikana käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkärin perustutkinnon antamien rajojen sisällä, jos tämä on kyseisen potilaan tapauksessa tarkoituksenmukaista. Järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut on tarkoitettu järjestäjän alueella oleville kotieläimille. Täydentäviin palveluihin kuuluvat eläinlääkäripalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella sekä kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkäriapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle. Ulkopaikkakuntalaisten lemmikkieläimille tarjottavat täydentävät eläinlääkäripalvelut eivät saa vaarantaa niiden eläinten hoitoa, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai

kotipaikka on järjestäjän alueella. Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan markkinaperusteisesti hinnoiteltuna järjestää silloin, kun ne eivät vaaranna järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluita.

Ympäristöterveydenhuollon jaosto päättää erillisellä päätöksellä järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15 § mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista. Samalla määritellään toimenpidelistaus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ympäristöterveydenhuollon eläinlääkintähuollon vastaanotoilla suoritettavista täydentäviin palveluihin kuuluvista eläinlääkintähuollon palveluista.

Tämä päätös tulee kuntalain 143 §:n mukaan voimaan 1.1.2026 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uuden lain mukaan järjestäjä eli kunta tai yhteistoiminta-alue määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti.

Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on todettu haasteita koskien kilpailuneutraliteettisääntelyä. Taustalla on myös tarve selkeyttää julkisten eläinlääkäripalvelujen suhdetta yleishyödyllisiä palveluja (SGEI = Services of General Economic Interest) koskeviin EU:n valtioneuvoston päätöksiin.

Uuden eläinlääkintähuoltolain mukaan järjestäjän eli kunnan tai yhteistoiminta-alueen tulee järjestää 8 §:n mukaiset eläinlääkintähuoltopalvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävillä eläimillä. Lisäksi tulee järjestää kiireellinen eläinlääkärintoiminta kaikille eläimille. Lemmikkieläinten kiireettömiä palveluja koskeva kunnallinen järjestämisvastuu tulee asettaa alueellisella SGEI-toimeksiannolla. SGEI-toimeksianto on kunnallinen päätös, jolla määritellään eläinlääkäripalveluja koskeva järjestämisvastuu. Järjestämisvastuun laajuus, palveluvalikoimakokonaisuus ja järjestämistapa on huomioitava päätöksessä. Toimeksiannossa tulee olla viittaus SGEI-päätökseen. Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen julkinen tuki raportoidaan komissiolle SGEI-päätöksen edellyttämällä tavalla.

Järjestäjä

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ympäristöterveydenhuollon toimialue järjestää eläinlääkintähuoltopalvelut yhteistoimintasopimukseen perustuen

Pohjois-Karjalan maakunnassa kaikkien 13 kunnan/kaupungin alueella. Tällä hetkellä eläinlääkintähuollossa on 21 praktikkoeläinlääkärin ja neljä valvontaeläinlääkärin virkaa, yksi hygieenikkoeläinlääkärin virka sekä kuusi klinikkaeläintenhoitajan tehtävää. Toiminnot järjestetään neljän päivystysalueen kautta. Virka-aikojen ulkopuolella päivystää pääsääntöisesti yhtä aikaa neljä eläinlääkäriä.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Muutoksia ei tule velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ympäristöterveydenhuollon toimialue on uuden eläinlääkintähuoltolain 3 § tarkoittama järjestäjä, joka huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin uudessa laissa säädetään. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ympäristöterveydenhuollon jaosto on lain tarkoittama järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin. Praktiikkatehtävien lisäksi eläinlääkintähuoltolain 3 §:n mukaan järjestäjä, huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin tässä laissa säädetään. Uuden lain mukaan järjestäjä määrittää järjestämisvastuun laajuuden alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjä voi tuottaa myös järjestämisvastuuta täydentäviä palveluita rajoitetusti. Täydentävät palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. alueen eläinmäärät, yksityiset palvelut ja oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet. Näitä on kuvattu tarkemmin liitteessä 1. Alueen yksityisistä toimijoista on tehty selvitys ja heille on lähetetty kysely heidän palveluistaan ja tulevaisuuden näkymistä. Vastausten perusteella on selvää, että kunnan on järjestettävä peruspalveluita ja lisäksi täydentäviä palveluita virka-aikana ja erityisesti virka-ajan ulkopuolella, jolloin muita palveluita ei ole lainkaan alueella tarjolla. Yksityinen palvelutarjonta täydentää Pohjois-Karjalassa julkista palvelua, mutta yksityistä palvelua ei ole tarjolla riittävästi, jotta kaikki eläimet saisivat tarvitsemansa palvelut kohtuullisessa ajassa. Lisäksi on pohdittu oman henkilöstön kanssa alueen palvelutarvetta ja mahdollisuuksia eri palveluiden tuottamiseen alueella omana tuotantona. Palveluvalikoiman tarkastelun yhteydessä tulee huomioida potilasturvallisuuden ohella eläinlääkäreiden osaamisen ylläpito, jotta he pystyvät toteuttamaan vaadittuja palveluita alueella päivystysaikaan, on niitä pystyttävä tuottamaan myös muulloin, jotta osaaminen pystyy yllä ja kehittyä.

Suunnitelma järjestämisvastuun laajuudesta ja palveluvalikoimasta Pohjois-Karjalassa 1.1.2026 alkaen:

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukainen kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuus

Tarjotaan omana tuotantona kaikki 8 § peruspalvelut Pohjois-Karjalan alueella. Järjestämisvastuuseen sisältyvistä palveluista peritään 15 § mukainen maksu, jonka tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestäminen (§ 17)

Tarjotaan täydentäviä palveluja Pohjois-Karjalan alueella markkinaperusteisesti hinnoiteltuna vaarantamatta järjestämisvastuun peruspalveluiden tuottamista. Täydentävinä palveluina tarjotaan mahdollisuuksien mukaan:

Kirurgiaa

- Pienet kirurgiset operaatiot, esim. kasvainten tai muiden uudismuodostumien poisto, häntä- tai varvasamputaatio yms. eri eläinlajeille
- Koiran sterilisaatio
- Koiran pyometra (märkäkohtuoperaatio)
- Koiran keisarinleikkaus
- Kanin kastreatio, sterilisaatio ja muut operaatiot kaneille
- Virtsatiekirurgiaa eri eläinlajeille
- Hevosen kastreatio
- Nisäkasvainoperaatio eri eläinlajeille
- Vatsaontelokirurgiaa eri eläinlajeille, esim. Torsio- tai vierasesineoperaatiot
- Silmäkirurgiaa
- Vaativat hammaspoistot
- Ortopediset operaatiot oman alueen eläimille

Kuvantamispalveluja

- Röntgenkuvausta ja ultraäänitutkimuksia
- Silmänpohjatutkimukset

Hoidon suunnittelu ja seuranta

- Näytteiden ja tulosten perusteella diagnosointi, hoidon suunnittelu ja seuranta

Ontumatutkimukset

- Kliinistä yleistutkimusta laajemmat ja vaativammat tutkimukset, diagnosointi ja hoito
- Sisältäen tarvittaessa kuvantamista

Terveystodistukset

- Esimerkiksi laajemmat todistukset eläimen vakuutusta varten tai ostotarkastukset
- Viralliset polvitutkimukset
- Silmätarkastukset

Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset eri eläinlajeille

- Esimerkiksi tammojen ovaridiagnostiikka, tiineystarkastukset eri eläinlajeille, progesteroninäytteet koirilta yms.

Palvelut ulkopaikkakuntalaisille lemmikkieläimille

- Lain mukaan ulkopaikkakuntalaisille pitää tarjota vain akuutti ensiapu, mutta peruspalveluita ja täydentäviä palveluita voidaan tarjota myös ulkopaikkakuntalaisille eläimille markkinaperusteisesti hinnoiteltuna.

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Maksut

Järjestäjän perimät järjestämisvastuuta täydentävien palveluiden markkinaperusteiset maksut ja 15§ mukaiset maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista päättää ympäristöterveydenhuollon jaosto ja hyväksyy muiden asiakasmaksujen tavoin Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto.